

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ

ОДОБРЯВАМ
 ДИРЕКТОР НА ДЕОС
 /Проф. П.Балканска, дм/

За учебната 2019/2020

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ЗА ПОДГОТВИТЕЛЕН КУРС ВЪВ ВРЪЗКА С
ОБРАЗОВАТЕЛНО - КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР”

Наименование на дисциплината: „Български език за чуждестранни студенти , подготвящи се за следване на български език”	Сигнатура	Хорариум: 650 часа , в т.ч.: -590 часа аудиторна заетост (лекции,семинарии,упражнения) -30 часа изнесено обучение; -10 часа семестриален писмен и устен изпит -10 часа езикова практика; -10 часа годишен писмен и устен изпит.
Образователна степен	Подготвителен курс	
Вид на обучение <i>Редовно/ Интензивно</i>	Часове за седмица: Зимен семестър - 30 Летен семестър - 10	Брой кредити
Вид на дисциплината <i>Задължителна</i>		
Вид на курса	Двусеместриален	
Ниво на курса /според наредбата за Учебните програми/	Подготвителен	
Форми на оценяване	Текущо оценяване Участие в семинари Решаване на казуси	Семестриален изпит
Форми и методи на обучение в курса	Лекция Дискусия Казус	Други: упражнения в малки групи за решаване на практически задачи

Преподавател: доц. Павлина Кънчева, дф
 ДЕПАРТАМЕНТ ПО ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ, МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-
 СОФИЯ
 Адрес: ул. „Здраве“ №2
 София, 2019 г.

ОПИСАНИЕ НА КУРСА

Курсът се състои от 650 академични часа, които представят различни форми на учебна натовареност.

- Лекции – 30 часа.
- Теоретично обучение по проблема – 174 часа;
- Работни семинари – 108 часа (изискват активност от страна на студентите и предполагат самостоятелна работа по предварително зададени теми, проект по една от тях, или участие и дебат по време на семинарите, както и работа с първични и вторични данни);
- Упражнения и езикова практика – 288 часа.
- Изнесено обучение – 30 часа
- Семестриален изпит – 10 часа
- Годишен изпит – 10 часа

ФОРМИРАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Оценката се формира комплексно:

- чрез активността на студента по време на протичането на курса;
- текущ контрол през семестъра.
- от изпитния резултат по време на сесията.

ВРЕМЕ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

- Текущо – за преценка на процеса на усвояване на знанията и уменията.
- В края на курса – за оценяване за придобитите знания и умения.

АСПЕКТИ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА ОЦЕНКАТА

- Участие в групови обсъждания
- Решаване на практически задачи
- Индивидуално задание
- Изпитен резултат

ПОМОЩНИ СРЕДСТВА ЗА ПРЕПОДАВАНЕ:

- Езикови материали;
- Езикови тестове;
- Практически документи за оценка и анализ, публикации и бази-данни;
- Казуси за превод и интерпретация.

ЦЕЛ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА:

Основната цел на курса „*Български език за чуждестранни студенти през подготвителна година*“ е да се създадат основни познания и умения за говоримо и писмено използване на съвременния български език и да се положат основите на обучението в областта на научния стил и терминология на базата на материали по биология и химия с цел приравняване на знанията на чуждестранните студенти с изискванията на българското средно образование и осигуряване на езикова база за следване в Медицински университет - София.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

- Получаване на базисни знания по граматика и лексика на българския книжовен език;
- Получаване на базисни знания в областта на медицинския научен стил и терминология;
- Свързване на изучения лингвистичен материал със социалната интеракция в българска езикова среда и създаване на комуникативни умения, необходими за следването в Медицински университет – София.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: След завършване на подготвителния курс се очаква устно и писмено владение на български език на ниво Б2 по Общата европейска езикова рамка и начални познания и умения за използване на медицински научен текст и терминология.

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ, СЕДМИЦИ И ЧАСОВЕ

ЗИМЕН СЕМЕСТЪР

Седм ица	Урок	ТЕМА	Теоре тично обуче ние	Семинари/ Упражнения
1		<u>Грамматика:</u> Фонетична система на българския език. Българска азбука. Отношение между звук и буква в български език. Лични местоимения – именителна форма. Сегашно време на глагола <i>съм</i> . Въпросителни	10	20

	1/ 1 ¹ , 2	изречения с начална въпросителна дума. Въпросителни изречения с частицата <i>ли</i> . <u>Лексика</u> : Съществителни имена - български антропоними. Имена на страни и континенти. <u>Комуникация</u> : Как се казвате? Откъде сте? Какъв сте?		
2	1/ 3, 4, 5	<u>Граматика</u> : Съществително име – род и число. Бройна форма на съществителните имена от мъжки род. Членуване на съществителните имена. Лични местоимения – кратки винителни форми за трето лице единствено и множествено число. Сегашно време на глаголите <i>имам</i> и <i>нямам</i> . <u>Лексика</u> : Съществителни имена на предмети. Съществителни имена на професии. Съществителни имена на националности. Бройни числителни имена (1-100). Бройни числителни имена (100-2 000 000). <u>Комуникация</u> : Какво е това? Колко тетрадки искате? Колко е часът? Какво има в стаята? I преговор. Граматичен тест No1. Колоквиум – теми: „Представяне”; „В света на предметите” Астрономическо време.	10	20
3	1/ 6, 7	<u>Граматика</u> : Показателни местоимения. Спрежение на глагола. Сегашно време. <u>Лексика</u> : Пространствени предлози. Глаголи. <u>Комуникация</u> : Къде е г-н Марков? Какво правиш? <u>Граматика</u> : Прилагателно име – род, число, членуване, степенуване. Минало и бъдеще време на глагола <i>съм</i> . Бъдеще време на пълнозначните глаголи. Минало свършено време на някои глаголи от II спрежение. <u>Лексика</u> : Прилагателни имена. Редни числителни имена. <u>Комуникация</u> : Каква е квартирата? Къде беше? Къде ще бъдеш? Какво е времето? II преговор. Граматичен тест No2. Колоквиум – теми: „Жилище”. „Активност”. „Време (сезони)”.	10	20
4	1/ 8, 9, 10	<u>Граматика</u> : Прилагателно име – род, число, членуване, степенуване. Минало и бъдеще време на глагола <i>съм</i> . Бъдеще време на пълнозначните глаголи. Минало свършено време на някои глаголи от II спрежение. <u>Лексика</u> : Прилагателни имена. Редни числителни имена. <u>Комуникация</u> : Каква е квартирата? Къде беше? Къде ще бъдеш? Какво е времето? II преговор. Граматичен тест No2. Колоквиум – теми: „Жилище”. „Активност”. „Време (сезони)”.	10	20
5	1/ 11,14	<u>Граматика</u> : Притежателни местоимения – кратки форми. Мъжколични числителни имена. Лични местоимения – кратки винителни и дателни форми. Да-конструкция. Вид на глагола. <u>Лексика</u> : Фамилни имена. <u>Комуникация</u> : Коя е тази жена? Какво можете	10	20

¹ Разпределението на уроците е основано на системата „Учете български език”: нива 1, 2А, 2Б

		да правите?		
6	1/ 12, 13,15	<u>Граматика:</u> Минало свършено време на някои глаголи от I и III спрежение. Минало свършено деятелно причастие. Минало неопределено време. <u>Комуникация:</u> Наистина ли ме каниш? Какво ще правиш от утре? С какво мога да Ви услужа? III преговор. <u>Граматичен тест</u> No3. Колоквиум – теми: Моето семейство. Дневна програма – вчера, днес, утре.	10	20
7	2А/ 1	<u>Граматика:</u> Вид на глагола (финален урок). <u>Комуникация:</u> Ежедневие. Лексика и Текст: „Езерото Сребърна – чудо на приеудата”.	10	20
8.	2А/2	<u>Граматика:</u> Минало свършено време (финален урок). <u>Комуникация:</u> „Как прекара ваканцията?” Текст: „Един работен ден”.	10	20
9.	2А/ 3	<u>Граматика:</u> Лични местоимения – пълни форми. <u>Комуникация:</u> „Всеки сам трябва да решава съдбата си”. <u>Граматика:</u> Притежателни местоимения – пълни форми. <u>Комуникация:</u> „Във влака”. Трансформации от пряка в непряка реч – съобщителни изречения.	10	20
10.	2А/4	<u>Граматика:</u> Повелително наклонение (императив). <u>Комуникация:</u> „В учебния отдел”. Трансформации на императив в непряка реч.	10	20
11.	2А/5	<u>Граматика:</u> Минало страдателно причастие и Причастно-страдателен залог. <u>Комуникация:</u> „Ах тези криминални филми”. IV преговор : <u>Граматичен тест</u> No4.	10	20
12.	2А/8	<u>Граматика:</u> Минало свършено деятелно причастие. Минало неопределено време (Перфект). Трансформации на съобщителни изречения в минало свършено време. <u>Комуникация:</u> „Полиция”.	10	20
13.	2А/9 2Б/1	<u>Граматика:</u> Минало несвършено време (имперфект). <u>Граматика:</u> Минало предварително време. <u>Комуникация:</u> „Добре дошли в България”	10	20
14.	2Б/2	<u>Граматика:</u> Бъдеще време в миналото. <u>Текст:</u> „Вълнуващо преживяване край Дунава”. Преговор на българските глаголни времена.	10	20

15.	2Б/3	<u>Комуникация: „Добър ден, докторе“.</u> Граматика: <u>Безлични изречения. Отглаголни съществителни.</u> <u>Сегашно деятелно причастие.</u>	10	20
-----	------	--	----	----

ОБЩО ЗАЗИМЕН СЕМЕСТЪР: 450 учебни часа, от които: 150 часа теоретично обучение, 60 часа семинари и 240 часа упражнения.

ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР **ЛЕКЦИОНЕН КУРС**

Анотация: Лекционният курс включва 15 лекции, представени в 30 академични часа, обединени тематично под заглавието „Скелетът на езика“. Лекционното съдържание е съобразено с нивото на подготовка и потребностите на студентите в Подготвителната учебна година. Курсът се провежда интензивно в рамките на 3 последователни седмици през летния семестър на Подготвителната учебна година.

ТЕМИ НА ЛЕКЦИОННИЯ КУРС

1. Скелетът на езика – структура и системност в българския език. Класификация на думите в езика като части на речта.
2. Съществително име (Substantivum) в разговорния български език и в медицинската терминология. Класификация на съществителните имена в медицинския текст от гледна точка на словообразуването и семантиката им.
3. Прилагателно име (Adiectivum) в разговорния български език и в медицинския текст. Структурни и семантични особености на прилагателните имена в медицинския текст.
4. Числително име (Numerale) в българската научна литература.
5. Местоимение (Pronomen) в българския език. Видове местоимения – форми и значения.
6. Граматическо съгласуване в именната и местоименната система на българския език.
7. Глагол (Verbum). Лични глаголи – граматически характеристики, форми и значения в българския език и употреби в медицинската литература.
8. Нелични глаголни форми – видове, граматически характеристики, форми, значения и употреба в медицинската литература.
9. Наречие (Adverbium). Граматическа характеристика. Значения и употреби в българската медицинска литература.
10. Предлог (Praepositio). Значения и употреби в българския език.
11. Съюз (Coniunctio). Видове съюзи според значението им.
12. Частица (Particula). Значения и употреби в българския език.

13. Просто изречение в българския език. Граматически характеристики. Съпоставка на българския анализъм с падежната граматика.

14. Сложно изречение. Видове сложни изречения в българския език.

15. Текст. Реквизити на свързания текст. План на текст и ключови думи.

Седмица	ТЕМА	Лекция	Теоретично обучение	Семинари / Упражнения
1.	1.Упражнения за съществителни имена в научния текст - род, число, определителен член. Словообразуване. 2.Текст: Видове организми. Свойства на живата материя. 3.Текст: Химични елементи – наименования и означения.	-	2	8
2.	1.Упражнения за съществителни имена в научния текст – продължение. 2.Текст: Обща характеристика на клетката. 3.Текст: Химични елементи – наименования и означения – продължение.	-	2	8
3.	1.Упражнения за прилагателни имена в научния текст - род, число, определителен член, степенуване. 2.Текст: Тъкани – епителна и съединителна. 3.Текст: Строеж на атома.	-	2	8
4.	1.Упражнения за прилагателни имена в научния текст – семантика за форма, размери, цвят и др. Словообразуване. 2.Текст: Тъкани – мускулна и нервна. 3.Текст: Кристален строеж на веществата.	-	2	8
5.	1.Упражнения за числителни имена в научния текст. Названия на цели и дробни числа. 2.Текст: Органи и системи в човешкото тяло – основни термини. 3.Текст: Периодичен закон и периодична система.	-	2	8
6.	1.Упражнения за глаголи в научния текст. Нелични глаголни форми: причастия, отглаголно съществително. Залог на глагола. 2.Текст: Опорно-двигателна система. Кости. 3.Текст: Обща характеристика на химичните елементи.	-	2	8

7.	1.Упражнения за глаголи в научния текст – продължение. 2. Текст: Опорно-двигателна система. Мускули. 3. Текст: Химични процеси	-	2	8
8.	1.Упражнения за наречие в научния текст. <u>2.Текст:</u> Сърдечно-съдова система. Сърце и кръвоносни съдове. <u>3.Текст:</u> Дисперсни систем. Разтвори	-	2	8
9.	1.Упражнения за словосъчетания в научния текст: именни и глаголно-именни словосъчетания. <u>2.Текст:</u> Кръв. Функции на кръвта. Кръвообращение. <u>3.Текст:</u> Изменение на атомните свойства на химичните елементи по групи и периоди.	-	2	8
10.	1.Скелетът на езика – структура и системност в българския език. Класификация на думите в езика като части на речта. 2.Съществително име (Substantivum) в разговорния български език и в медицинската терминология. Класификация на съществителните имена в медицинския текст от гледна точка на словообразуването и семантиката им. 3.Прилагателно име (Adiectivum) в разговорния български език и в медицинския текст. Структурни и семантични особености на прилагателните имена в медицинския текст. 4.Числително име (Numerale) в българската научна литература. 5.Местоимение (Pronomen) в българския език. Видове местоимения – форми и значения.	10	-	-
11.	6. Граматическо съгласуване в именната и местоименната система на българския език. 7. Глагол (Verbum). Лични глаголи – граматически характеристики, форми и значения в българския език и употреби в медицинската литература. 8. Нелични глаголни форми – видове, граматически характеристики, форми, значения и употреба в медицинската литература. 9. Наречие (Adverbium). Граматическа характеристика. Значения и употреби в българската медицинска литература. 10. Предлог (Praepositio). Значения и употреби в българския език.	10	-	-
12.	11. Съюз (Coniunctio). Видове съюзи според значението им. 12. Частица (Particula). Значения и употреби в българския език.			

	13. Просто изречение в българския език. Граматически характеристики. Съпоставка на българския анализъм с падежната граматика. 14. Сложно изречение. Видове сложни изречения в българския език. 15. Текст. Реквизити на свързания текст. План на текст и ключови думи.	10	-	-
13.	1.Упражнения за просто и сложно изречение в научния текст. 2.Текст: Дихателна система. 3.Текст: Скорост на химичните реакции.		2	8
14.	1.Упражнения за написване на кратък и разширен план на текст. 2.Текст: Храносмилателна система 3.Текст: Основни термини и понятия в химията – годишен преговор.		2	8
15.	1.Упражнения за определяне на ключови думи в научен текст и търсене на информация чрез ключови думи. 1. Текст: Отделителна система 2. Текст: Основни термини и понятия в химията – годишен преговор		2	8

ОБЩО ЗА ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР: 150 учебни часа, от които: 30 часа лекции, 24 часа теоретично обучение, 48 часа семинари и 48 часа упражнения.

ОБЩО ЗА УЧЕБНАТА ГОДИНА: 30 часа лекции, 174 часа теоретично обучение, 108 часа семинари и 288 часа упражнения.

Очаквани резултати: След завършване на подготвителния курс се очаква устно и писмено владеене на български език на ниво Б2 по Общата европейска езикова харта и начални познания и умения за използване на медицински научен текст и терминология.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Учебници и Учебни помагала:

Стефка Петрова, Правда Цанкова, Елица Куртева, Кристина Томова, Иван Илиев. Учете български език. Ниво 1, 2А, 2Б. София, 2004.

Павлина Кънчев, Светлана Тодорова. Български език в българска езикова среда. Учебник за чуждестранни студенти в ДЕОСС на МУ-София. София, 2010.

Юлия Антонова, Елга Кирякова, Татяна Накова. Български език. България и българите. Основен курс за чуждестранни студенти. Книга за студента. София. 1997.

Румяна Стоева, Петранка Кръстева – Учебно помагало по български език за чуждестранни студенти / върху материали по анатомия, физиология и обща биология /. София 2006 г.

Павлина Кънчева, Лилия Велкова – Учебно помагало по български език за чуждестранни студенти /върху материали по химия/, Медицинско издателство „АРСО”, София 2006.

К О Н С П Е К Т И

по

„Български език за чуждестранни студенти през подготвителна година“

1. КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ СЛЕД ЗИМНИЯ СЕМЕСТЪР

ТЕМИ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

1. Представяне.
2. Жилище в София.
3. Домашен адрес и транспорт в София.
4. В магазина за хранителни продукти.
5. Облекло през различните сезони.
6. Време, часовник, календар.
7. Сезони в България и във Вашата страна.
8. Семейство.

Указания за провеждане на устен изпит:

1. Студентите ще отговарят на три въпроса, единият от които задължително е „Представяне“, а другите два се изтеглят на лотариен принцип.
2. Отговорът на един въпрос трябва да включва не по-малко от 300 думи.
3. Препоръчително е темите да бъдат разработени от студентите предварително в писмен вид.

2. КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ СЛЕД ЛЕТНИЯ СЕМЕСТЪР

Изготвил програмата:

Доц. Павлина Кънчева, дф

Съгласувано с Ръководител Катедра по езиково обучение, медицинска педагогика и спорт:

Проф. Д Сиджимова, дф

/..... /